

Warszawa, 27 maja 2022 r.

Apel samorządów, środowiska pracodawców oraz organizacji pozarządowych w związku z perspektywą zaakceptowania Krajowego Planu Odbudowy

Agresja Rosji na Ukrainę powoduje konieczność zmian Krajowego Planu Odbudowy oraz szeregu innych dokumentów związanych zarówno z wydatkowaniem funduszy europejskich jak i programów finansowanych ze środków polskich instytucji między innymi takich jak: „Mój Prąd”, „Moje Ciepło”.

Odejście od importu surowców energetycznych z Rosji, derusyfikacja polskiej gospodarki wymaga po pierwsze: zaprzestania finansowania ze środków publicznych wszelkich projektów wpływających na zwiększenie zapotrzebowania na paliwa kopalne.

Po drugie: redukcji zapotrzebowania na paliwa kopalne (ropa, gaz, węgiel) zarówno przez gospodarstwa domowe jak i podmioty gospodarcze.

W związku z powyższym zwracamy się z apelem o:

- podanie do publicznej wiadomości zawartości uzgodnionego z Komisją Europejską Krajowego Planu Odbudowy
- przeprowadzenie konsultacji społecznych, których celem byłoby dostosowanie jego zawartości, jak i zawartości innych dokumentów i strategii rządowych do wyzwań związanych z derusyfikacją polskiej gospodarki.

Konieczność zmian w Krajowym Planie Odbudowy i urealnienia harmonogramu wydatkowania funduszy wynika również z faktu, iż od złożenia projektu Planu upłynął już ponad rok, a wszelkie wydatki w nim przewidziane muszą zostać zrealizowane do końca 2026 r.

W związku z nadzwyczajnymi potrzebami wynikającymi z konieczności derusyfikacji polskiej gospodarki, stoimy na stanowisku, że rząd powinien wystąpić o całość dostępnych dla Polski środków i z dodatkowych środków finansować proces uniezależnienia od paliw kopalnych polskiej gospodarki (Polska wystąpiła tylko o część puli pożyczkowej KPO). Koszty pożyczek w ramach KPO są znacznie niższe niż oprocentowanie polskiego długu państwowego. Nadzwyczajna sytuacja jaką jest agresja Rosji w Ukrainie zmusza nas do natychmiastowego zaprzestania importu paliw kopalnych z Rosji, a co za tym idzie – wykorzystania wszelkich możliwych środków w celu ograniczenia uzależnienia polskiej gospodarki od paliw kopalnych.

Przykłady możliwych działań w ramach KPO znajdują się w załączniku.

PRZYKŁADOWE DECYZJE JAKIE POWINNY BYĆ PODJĘTE W RAMACH ZMNIEJSZANIA ZALEŻNOŚCI OD IMPORTU PALIW KOPALNYCH Z ROSJI (DERUSYFIKACJI) ORAZ UREALNIENIA (SKRÓCENIA O ROK) HARMONOGRAMU WYDATKOWANIA ŚRODKÓW – 2026 r.

Dofinansowanie i odgazowanie Czystego Powietrza

Dopłata do termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła w budynkach to największa kwota w KPO z kwietnia 2021 (3,2mld euro). Głównym sposobem na wydatkowanie tych pieniędzy miał być program Czyste Powietrze. Do marca 2022 najpopularniejszym źródłem ciepła instalowanym w ramach programu Czyste Powietrze były kotły gazowe (42% złożonych wniosków). Rocznie oznacza to zwiększenie zapotrzebowania na gaz w Polsce o ok. 200-300 mln m³.

Kotły gazowe są coraz mniej popularne ze względu na wysokie ceny gazu, ale wciąż pozostają jednym z głównych źródeł ciepła w ramach Czystego Powietrza. Wzmacniając dofinansowanie programu z KPO będzie możliwe zmniejszenie lub stopniowe wycofanie wsparcia dla kotłów gazowych i skierowanie finansowania w największym stopniu na głęboką termomodernizację i instalację powietrznych pomp ciepła.

Dofinansowanie Czystego Powietrza powinno odbyć przy pomocy części pożyczkowej. Do wykorzystania jest jeszcze 22 mld euro pożyczek – dość, aby zamienić wszystkie kotły gazowe na pompy ciepła oraz przeprowadzić termomodernizację.

Wzmocnienie transportu publicznego

Projekt KPO z kwietnia 2021 przewiduje dofinansowanie transportu publicznego. Postulujemy zwiększenie tego finansowania i skierowanie go na działania mające największe szanse wzmocnienia transportu publicznego w krótkim okresie. W przypadku inwestycji w kolej, KPO zakłada 2 mld euro na modernizację linii kolejowych. Postulujemy, aby to finansowanie było skoncentrowane na liniach regionalnych, a poza modernizacją wspierane było też zapewnienie wysokiej częstotliwości kursowania pociągów.

Ze względu na krótki czas realizacji inwestycji, priorytetem powinna być odbudowa transportu autobusowego. W projekcie z kwietnia 2021 KPO przewiduje 1 mld euro na nisko- lub zeroemisyjny tabor autobusowy w miastach. Dofinansowania powinny zostać skierowane na transport zeroemisyjny w szczególności na obszarach wiejskich. Jako kamień milowy w KPO powinny zostać zawarte: utworzenie strategii walki z wykluczeniem transportowym, oraz zmiany regulacyjne potrzebne do załatania transportowych „białych plam” w Polsce (np. stworzenie sieci i poprawa warunków przewozów użyteczności publicznej).

Magazyny energii dla prosumentów i biznesu oraz inteligentne sieci elektroenergetyczne

Wykorzystując istniejący program Mój Prąd i fundusze z KPO (część pożyczkową) należałoby finansować magazyny energii dla prosumentów. Podobnym wsparciem powinni zostać objęci przedsiębiorcy. W połączeniu z większymi inwestycjami w sieci energetyczne i inteligentne liczniki pozwoli to zmniejszyć skalę wymaganych inwestycji w źródła gazowe w systemie energetycznym. Obecnie w ramach KPO w kilku punktach przewidziane są inwestycje w OZE

i w sieci elektroenergetyczne. Te punkty powinny zostać wzmocnione, poza tym w KPO powinien zostać dodany punkt przewidujący dofinansowanie do magazynów energii dla prosumentów i przedsiębiorców (z części pożyczkowej).

Zasady zarządzania i monitorowania funduszami w ramach KPO

Regulacje dot. zarządzania i monitorowania funduszami europejskimi, które wydatkowane będą w ramach KPO, powinny uwzględniać komitet monitorujący składający się z równorzędnej grupy partnerów, w tym organizacji społeczeństwa obywatelskiego wyłanianych niezależnie od władz (i ich organów doradczych), a zasady wyboru projektów/operacji powinny być wyłaniane z uwzględnieniem jasnych kryteriów. Procedury muszą być niedyskryminujące, włączające i przejrzyste. Obecne regulacje w tzw. ustawie „wdrożeniowej” nie spełniają niniejszych założeń w zakresie roli i zadań komitetu monitorującego oraz jego składu, udostępniania informacji publicznej (w tym o środowisku), a także w zakresie akceptacji projektów, które mocą ustawy zostaną zatwierdzone do dofinansowania bez żadnej kontroli społecznej, czy też uwzględnienia roli komitetu monitorującego (patrz art. 138). Powyższe ma kluczowe znaczenie w kontekście naruszania zasad państwa prawa (reguła praworządności) oraz Karty Praw Podstawowych UE przez władze w Polsce.

Strona samorządowa:

Grzegorz Cichy
Prezes Zarządu
Unii Miasteczek Polskich

Zygmunt Frankiewicz
Prezes Związku Miast Polskich

Andrzej Płonka
Prezes Zarządu Związku
Powiatów Polskich

Tadeusz Truskolaski
Prezes Zarządu
Unii Metropolii Polskich

Krzysztof Iwaniuk
Przewodniczący Zarządu
Związku Gmin Wiejskich RP

Ruch
Samorządowy
TAK! Dla Polski

Jacek Karnowski
Prezes Ruchu Samorządowego
TAK! Dla Polski

O P O S

Opólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych

Strona przedsiębiorców i pracodawców:

Adrian Furgalski
Przewodniczący Zarządu

Strona społeczeństwa obywatelskiego:

Ogólnopolska
Federacja
Organizacji
Pozarządowych

zrzeszająca ponad 150 członków,
w tym ogólnopolskie federacje
branżowe, federacje
regionalne i lokalne

Koalicja
Klimatyczna

zrzeszająca 27 organizacji
środowiskowych i przyrodniczych

Instytut
Zielonej
Gospodarki

Hubcom

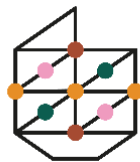

FUNDACJA
Przestrzeń
do życia

sieć obywatelska
WATCHDOG ^

ŹRÓDŁA
OŚRODEK DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH

Kongres
Ruchów
Miejskich

federacja
inicjatyw
oświatowych

